

18.5.2020

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: U 11/2020 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi ja asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta

Komission ehdotuksen taustalla on Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal), jossa vahvistetaan komission tavoite tehdä Euroopasta ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Sekä Eurooppa-neuvosto että Euroopan parlamentti ovat vahvistaneet EU:n pitkän aikavälin ilmastoneutraaliustavoitteen. Lisäksi ohjelma edistää luonnonvarojen ja muiden resurssien tehokasta käyttöä sekä siirtymistä puhtaaseen kiertotalouteen. Sen avulla halutaan pysäyttää ilmastonmuutoksen ja biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen sekä vähentää ympäristön saastumista. Samalla on tavoitteena pitää Euroopan talous globaalisti kilpailukykyisenä, luoda työpaikkoja ja parantaa ihmisten elämänlaatua. Ohjelmassa korostetaan, että ympäristö- ja ilmastohaasteita ei ratkaista erillisinä kysymyksinä, vaan ne tulee huomioida valinnoissa läpileikkaavasti kaikilla toimialoilla.

Luonnonvarakeskus (Luke) kiittää mahdollisuudesta lausuntoon asiassa. Eurooppa-neuvoston ja Euroopan parlamentin tavoite Euroopan ilmastoneutraliteetista vuoteen 2050 mennessä ja Suomen tavoite hiilineutraalista Suomesta vuoteen 2035 ovat tärkeitä tiellä kohti kestävämpää taloutta. Luke pitää hyvänä julkisen talouden kestävyyttä edistävien toimien suunnittelemista siten, että ne tukevat hiilineutraaliustavoitetta ja vihreän kehityksen ohjelmaa sekä korostavat investointien merkitystä tavoitteisiin pääsemiseksi. Luke pitää hyvänä huomion kiinnittämistä ilmastonmuutoksen lisäksi myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, koska sillä vahvistetaan kykyä joustavasti mukautua muuttuvaan ilmastoon ja vähennetään alttiutta ilmastonmuutoksen vaikutuksille.

Ehdotuksessa annetaan komissiolle tehtäväksi tarkastella uudelleen nykyisiä politiikkoja ja unionin lainsäädäntöä sen varmistamiseksi, että ne ovat yhdenmukaisia ilmastoneutraaliustavoitteen ja kehityspolun kanssa. Tämä tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, jotta mahdolliset erityiskysymykset ja niiden taustalla olevat perusteelliset selvitykset voidaan samalla huomioida ja keskustella yhteistoiminnassa komission kanssa.

Komissio aikoo tehostaa yleisön osallistumista ilmastoneutraaliustavoitteen toimeenpanossa. Tämä on kannatettava suunta, kun ajatellaan ilmastoneutraaliustavoitteen mukanaan tuomaa muutoksen suuruutta EU-kansalaisen arkielämässä seuraavien vuosikymmenten aikana. Tämä tulee kuitenkin tehdä niin, että otetaan riittävän vahvasti huomioon se, että ilmastoneutraaliustavoitteen toimeenpanon tietopohja perustuu tutkimukselliseen tietoon.

Luke pitää tärkeänä, että ilmastotoimenpiteiden suunnittelussa huomioidaan kokonaiskestävyys, sosiaalinen hyväksyttävyys, ilmastotoimenpiteiden kustannustehokkuus ja globaalivaikutukset (mm. tuotannon siirtymisen ja hiilivuodon estämiseksi), ja että toimenpiteet pohjautuvat tutkittuun tietoon.

Luke pitää tärkeänä että kirjelmässä on huomioitu raportoinnin ja seurannan taakka ja on pyritty vähentämään sitä ottamalla ilmastolain toimeenpanoon tarvittava raportointi ja seuranta osaksi nykyistä energia- ja ilmastopolitiikan raportointikokonaisuutta sekä sovittamalla aikatauluja Pariisin sopimuksen ja hallintomalliasetuksen raportointi- ja arviointiaikatauluihin. Aikataulujen yhteensovittamisen lisäksi raportoinnissa käytettävien määritelmien ja luokitteluiden yhteensovivuuteen on syytä kiinnittää huomiota.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat ohjelmajohtaja Sirpa Thessler, ohjelmajohtaja Pasi Rikkinen ja tutkimusylijohtaja Antti Asikainen Luonnonvarakeskuksesta.